

РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ В «3D»: ДОСТУПНІСТЬ, ДІАЛОГ, ДИНАМІКА

ЗБІРНИК

тез доповідей III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року)

Полтава
2023

Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ» (ПУЕТ)

**РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ
НАВЧАННЯ В «3D»:
ДОСТУПНІСТЬ,
ДІАЛОГ, ДИНАМІКА**

ЗБІРНИК

тез доповідей III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року)

Полтава

ПУЕТ

2023

Програмний комітет:

Н. В. Колоней, д. пед. н., доцент, доцент кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ; завідувачка аграрно-економічного відділення ВСП «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського державного аграрного університету»;
С. І. Нестуля, д. пед. н., директор Навчально-наукового інституту лідерства, професор кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
І. М. Бунецька, викладач іноземних мов у Школі іноземних мов та літератури Університету Ланьчжоу (Китай);
Р. С. Гриньов, д. ф.-м. н., професор факультету фізики Аріельського університету (Ізраїль);
М. В. Гриньова, член-кореспондент НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, ректор, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка;
В. О. Жамардій, д. пед. н., доцент кафедри фізичної та реабілітаційної медицини, Полтавський державний медичний університет;
В. Підліснюк, д. хім. н., професор кафедри хімічної екології та технологій очистки довкілля Університету Яна Євангеліста Пуркіне, Усті над Лабем (Чехія);
І. О. Солошич, д. пед. н., професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;
Н. О. Ткачова, д. пед. н., професор, професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди;
В. О. Балюк, к. пед. н., заступник директора з навчальної роботи ВСП «Фаховий коледж управління, економіки і права Полтавського державного аграрного університету»;
Hoggan Chad, Associate Professor of Adult & Lifelong Education, North Carolina State University (USA);
Samsonov Pavel, Associate Professor, PhD, College of Education, University of Louisiana at Lafayette (USA).

Організаційний комітет:

Голова – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор університету ПУЕТ;
Співголова – **Н. С. Педченко**, д. е. н., професор, перший проректор ПУЕТ;
О. В. Манжура, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
Ю. С. Матвієнко, к. пед. н., проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ;
І. М. Петренко, д. і. н., професор кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Члени оргкомітету та редакційної колегії:

І. С. Тодорова, к. психол. н., доцент, заступник завідувача кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
С. О. Шара, к. п. н., доцент кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
І. В. Усанов, к. філос. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
К. С. Пивоварська, к. філос. н., старший викладач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ;
М. М. Іващенко, директор Інформаційного центру ПУЕТ;
Н. І. Манжура, завідувач науково-організаційного відділу ПУЕТ;
В. В. Саранич, к. філол. н., доцент, доцент кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ, вчений секретар;
Л. М. Дієнко, директор центру інформаційного забезпечення освітнього процесу ПУЕТ.

Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка: збірник тез доповідей III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року). – Полтава : ПУЕТ, 2023. – 1491 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-442-0

Збірник містить матеріали виступів учасників III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Ресурсно-орієнтоване навчання в «3D»: доступність, діалог, динаміка», присвячені висвітленню актуальних питань теорії та практики реалізації концепції ресурсно-орієнтованого навчання як нової освітньої парадигми й особливостям створення сучасних електронних освітніх ресурсів, педагогічних технологій, авторських методик навчання в Україні та за її кордонами.

УДК 004.92:378.147.091](062.552)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За вклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

Погорєлова Т. Ю. МОНІТОРИНГ УПРАВЛІННЯ ПЕДАГОГІЧНИМИ ПРОЦЕСАМИ ЗА ДОПОМОГОЮ КВАЛІМЕТРИЧНИХ МОДЕЛЕЙ	216
Пономаренко Є. М. STEM-ОСВІТА: ІНОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ ХІМІЇ	219
Присяжнюк Ю. П., Присяжнюк В. П., Білоног Л. М. ТРАНСФОРМАЦІЯ ОСОБИСТІСНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНОМУ ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ (З ДОСВІДУ ВЧИТЕЛІВ-ПРАКТИКІВ)	222
Проскурня Н. В. ПРИНЦИПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ	228
Сакевич В. І., Єфименко Н. Р., Редченко Л. В. ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	233
Самойленко С. О., Мороховець Г. Ю., Стеценко С. А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДУ МАТЕРІАЛУ ДЕЯКИХ РОЗДІЛІВ БІОЛОГІЧНОЇ ТА МЕДИЧНОЇ ФІЗИКИ У ВІТЧИЗНЯНИЙ І ЗАРУБІЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ	235
Семеновська Л. А., Кікто С. М. ПЕДАГОГІЧНІ МЕХАНІЗМИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ	238
Фазан В. В., Штефан Л. А., Кузнецова О. Ю. ОРГАНІЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У США (ДРУГА ПОЛОВИНА XX СТОЛІТТЯ)	244
Хорешко Н. В., Шевченко Т. В. ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА ЯК ФАКТОР ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ОСВІТНІЙ ПАРАДИГМІ	250
Цимбалюк А. С. РЕСУРСНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНИХ ЦЕНТРІВ СИСТЕМИ ОСВІТИ	256

Список використаних джерел

1. Соловейчик С. Л. Час ученичества. Жизнь замечательных учителей. / оформление Е. Ганнушкина ; портреты С. Монахова. Изд. 2-е. Москва : Детская лит-ра, 1972. 256 с.
2. Шевцов А. Г. Особистісно-орієнтоване навчання як основа освіти людей з особливими потребами. Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами : зб. наук. пр. Київ, 2004. № 1. С. 35–39.
3. Присяжнюк Ю. Народження історика. Сучасні технології підготовки конкурсних робіт за програмою МАН України : навч.-метод. посіб. Черкаси : Вертикаль, вид. ФОП Кандич С. Г., 2020. 164 с.

Н. В. Проскурня, здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії зі спеціальності 073 Менеджмент

gtppuet41@gmail.com

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

ПРИНЦИПИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В СИСТЕМІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Стратегія сталого розвитку стала результатом екологізації наукових знань, а також їхнього пристосування до соціально-економічних потреб людства, що розпочалися вже у 70-х роках ХХ століття, коли були створені такі неурядові наукові організації з вивчення глобальних процесів на Землі як Міжнародна федерація інститутів перспективних досліджень, Римський клуб, Міжнародний інститут системного аналізу тощо. Проведення у 1972 році у Стокгольмі Конференції ООН та створення Програми ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП) визначило процес включення міжнародного співтовариства на державному рівні у процес вирішення екологічних проблем. Почала розвиватися екологічна політика і дипломатія, право з навколишнього середовища та захисту природи тощо. У 80-ті роки з'являються концепції екорозвитку, тобто розвитку без руйнування, сталого розвитку екосистем. Всесвітня стратегія охорони природи, що була прийнята у 1980 році, вперше містила поняття сталого розвитку, яке трактується як створення умов для задоволення потреб сьогодення, що не підриває здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [1, с. 25].

Всесвітній саміт ООН зі сталого розвитку у Йоганензбурзі у 2002 році підтвердив прихильність всього світового співтовариства ідеям сталого розвитку для довгострокового задоволення основних людських потреб при збереженні систем життєзабезпечення планети Земля. Постановою Кабінету Міністрів України за № 634 затверджено Комплексну програму реалізації на національному рівні рішень, прийнятих на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку, складовими якої є системна перебудова вітчизняної освіти на засадах сталого розвитку. 17–18 березня 2005 року у м. Вільнюсі на Нараді високого рівня представників міністерств охорони навколишнього середовища і освіти прийнято Стратегію Європейської Економічної Комісії ООН для освіти в інтересах сталого розвитку і оголошено десятиліття освіти для сталого розвитку, починаючи з 2005 року. Серед основних завдань Стратегії визначено засвоєння педагогами знань, що дозволяють включати питання сталого розвитку у предмети, які вони викладають. Таким чином, головна причина виникнення освіти в інтересах сталого розвитку – усвідомлення необхідності змін в освіті з метою забезпечення подальшого розвитку суспільства [1, с. 41].

Насьогодні стратегія сталого розвитку є провідною стратегією подальшого існування інформаційного (постіндустріального) суспільства. Розумної альтернативи сталому розвитку немає і все світове співтовариство робить певні кроки для переходу на нову стратегію свого розвитку у XXI столітті. Україна у цьому процесі значно відстає від інших країн. Прискорити цей процес може формування та функціонування нової системи освіти – освіти для сталого розвитку. Сталий розвиток передбачає не тільки грамотне, раціональне використання природних ресурсів нинішніми поколіннями, але й – заходи зі збереження довкілля в ім'я життя майбутніх поколінь. Тому важливим моментом освіти для сталого розвитку є практична реалізація закладених основ сталості, забезпечення дострокових дій з вирішення екологічних проблем, а також проблем сталого економіко-соціального розвитку. Освіта має забезпечувати у людей і суспільства здатності працювати заради сталого розвитку. Мета освіти на засадах сталого розвитку полягає у тому, щоб люди стали більш інформованими, моральними, відповідальними і вимогливими. Сталість включає ідею підтримки високого рівня соціаль-

но-економічного розвитку країн, тобто збереження їх як матеріально-ресурсного, так і духовного капіталу. Соціальна складова сталості спрямована на збереження стабільності соціальних та культурних систем, впровадження політики миру та ненасильства. Тому основою освіти для сталого розвитку є вивчення соціальних, економічних, психологічних передумов конфліктів та їхнє попередження, прищеплення дітям культури партнерства та співробітництва, взаємної поваги та толерантності. В основі ідеї сталого розвитку – визнання людини основною цінністю. Тому важливим є дотримання прав людини, виховання в дитині культури громадськості, що передбачає знання своїх прав та обов'язків, активну громадську позицію, вміння аргументовано відстоювати свою думку, свідоме та відповідальне залучення у громадські справи, у тому числі орієнтовані на вирішення екологічних та соціально-економічних проблем [2, 3].

До основних принципів, які визначають ціннісну спрямованість та зміст освіти сталого розвитку, доцільно віднести:

- визначення як пріоритетної проблему збереження людства і біосфери Землі за рахунок значного зменшення антропогенного тиску на природне середовище у розбудові на цій основі освіти з високим рівнем духовної культури;

- принцип колективної відповідальності та колективного партнерства щодо вирішення глобальних проблем сучасності, побудова освіти партнерства та взаєморозуміння;

- принцип поваги до життя інших людей, їхніх цінностей, образу мислення і діяльності, переконань і прагнень, побудова освіти толерантності та діалогу;

- орієнтація на створення гуманного, рівноправного та уважного до проблем людини суспільства на основі формування освітніми засобами таких індивідуальних якостей, як самостійність, свобода, відповідальність, ініціативність, творчість тощо;

- визнання стану духовності підрастаючого покоління інтегральним показником суспільного розвитку, могутнім чинником впливу на економічний, науковий, оборонний потенціал держави;

- освітньо-виховний заклад – основна ланка, яка має забезпечити дитину необхідними знаннями, прищепити їй цінності суспільства сталого розвитку, навчити дитину вмінню приймати

самостійні рішення щодо збереження довкілля, дотримання принципів соціальної справедливості;

– навчально-виховний процес має здійснюватися на засадах змісту та ціннісних орієнтирів сталого соціального розвитку, що передбачає суттєві зміни в діяльності освітніх закладів та системи управління освітою;

– розвитку духовності та конструктивних ціннісних орієнтирів дітей сприятиме впровадження в освітньо-виховний процес сучасних новітніх технологій навчання, які враховують вікові, індивідуальні особливості природного розвитку дитини, використовують творчу обдарованість, дитячу уяву, ігровий потенціал вихованців тощо;

– вироблення змісту, загальних критеріїв в результативності освіти для сталого розвитку здійснюється через систему науково-дослідної, експериментальної роботи, а також через системне узагальнення передового педагогічного досвіду у цій царині.

Відповідно до сучасних вимог Європейського Союзу стратегічні дії щодо розвитку держави мають включати вимоги охорони довкілля. Сталий розвиток визначено ключовим принципом усіх політик ЄС. Згідно з цим принципом політика повинна враховувати економічний, соціальний та екологічний аспекти, а досягнення цілей в одній із сфер політики має не стримувати прогресу в іншій. Сталий розвиток мусить бути головною метою регулювання питань в усіх сферах суспільного життя. При розробці політики чи дій в одній сфері суспільного життя слід визначати можливі наслідки економічного, екологічного та соціального впливу (як позитивні, так і негативні) на інші сфери політики. ЄС працює задля сталого розвитку Європи, ґрунтуючись на принципах збалансованого економічного зростання, конкурентноспроможної соціальної ринкової економіки, спрямованої на повне забезпечення робочими місцями, високий рівень освіти, соціального прогресу, захисту і покращення якості довкілля [1, 2].

Головними загрозами сталому розвитку є: розпочата війна росією проти європейських цінностей в Україні; глобальне потепління внаслідок емісії парникових газів; загрози громадському здоров'ю через появу штамів, стійких до антибіотиків, довготерміновий вплив токсичних речовин та загрозу безпеці продуктів харчування; бідність; старіння населення; втрати біорізноманіття; надмірне транспортне навантаження.

Соціальна складова сталого розвитку орієнтована на людину та спрямована на збереження стабільності соціальних і культурних систем, у тому числі, на скорочення кількості руйнівних конфліктів між людьми. Важливим аспектом цього підходу є справедливий розподіл благ. Бажано також збереження культурного капіталу та різноманіття в глобальних масштабах, а також більш повне використання практики сталого розвитку, наявної у багатьох культурах, у тому числі й українській.

Для досягнення сталого розвитку сучасному суспільству треба створити більш ефективну систему прийняття рішень, що враховує історичний досвід і заохочує плюралізм. Важливе досягнення не тільки принципів демократії та справедливості у відносинах між людьми. У рамках концепції сталого розвитку людина є не об'єктом, а суб'єктом розвитку. Спираючись на визначення людини як головної цінності суспільного розвитку, можемо зробити висновок, що кожний громадянин повинен брати участь у процесах, які формують сферу його життєдіяльності, сприяти прийняттю та реалізації прийнятних рішень, контролювати їхнє виконання. Отже, виконання принципів демократії та соціальної справедливості є найважливішими вимогами стабільного існування нинішніх та майбутніх поколінь. Це вимагає формування через систему освіти соціальної компетентності як здатності людини співвідносити свої інтереси з індивідуальними та суспільними інтересами інших людей, продуктивно з ними взаємодіяти, вирішувати суперечності, що не дають можливості ефективно працювати.

Список використаних джерел

1. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку : наук.-метод. посіб. Дніпропетровськ : Роял Принт, 2011. 200 с.
2. Єршова Л. Соціогуманітарний розвиток особистості у закладах освіти: від академічної свободи до соціальної відповідальності. IV Міжнар. наук.-практ. конф. «Професійна освіта в умовах сталого розвитку суспільства». Національна академія педагогічних наук України. Київ, 20 жовтня 2022 р. URL: https://naps.gov.ua/ua/press/about_us/2865/
3. Іванчук С. А., Кочнева С. С. Концепція сталого розвитку в освітньому просторі сучасного закладу дошкільної освіти. Молодий вчений. 2018. № 10.1 (62.1). С. 39–42.

Наукове видання

**РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНЕ
НАВЧАННЯ В «ЗД»:
ДОСТУПНІСТЬ,
ДІАЛОГ, ДИНАМІКА**

ЗБІРНИК

тез доповідей III Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

(м. Полтава, 22–23 лютого 2023 року)

Дизайн обкладинки *Т. А. Маслак*
Комп'ютерне верстання *О. С. Корніліч*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 86,7.
Зам. № 292/2076.

Видавець і виготовлювач
Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«Полтавський університет економіки і торгівлі»,
к. 115, вул. Коваля, 3, м. Полтава, 36014; ☎(0532) 50-24-81

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру видавців, виготівників і
розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 3827 від 08.07.2010 р.